

bar que podrien o podran un dia enriquir la nostra llengua literaria, que després passarà a ésser la del poble?

«Ara manca a escatir si l'aranès pot o deu considerar-se com a català. No falta qui s'hi oposa. Jo crec que sí, encara que, com volen alguns, sigui gascó. Per a mi representa una transició, un lligam, entre'l català i el gascó, i té un gran fons de català pur.

La constitució il·legal de la Diputació de Tarragona

MANIFEST ALS REPUBLICANS DE LA PROVINCIA

Ciudadans:

Dos homes que obtingueren una representació oficial amb vots republicans; dos homes que anaren a la Diputació amb el sufragi de demòcrates, han fet traïció a son partit i a les esperances que posaren en ells sos electors.

Aquests homes, agravant la desllealtat i la deserció, fingiren ésser fidels fins al moment en que cregueren que son delictes, pactat ja i convingut amb anticipació amb nostres adversaris, havia d'ésser descobert. Ho sabeu tots. Borrell i Alimbau, els diputats provincials que senyala l'opinió democràtica amb el dit, havien promès ja als cacics d'aquesta província el seu vot. L'havien promès molt abans de que's parlés de constituir la diputació. Però, fingint ells estar units als republicans, als que eren els seus correligionaris, treballaven per a que aquests es presentessin desunits en la votació del president, amb l'intent de que'ls monàrquics alcancessin més vots. I així, sense que la desllealtat es vegés, el fet del triomf d'un monàrquic es realitzava. Per això fins al moment en que tots els republicans acordaren votar a una sola persona, ells no descobriren son propòsit de votar al que votaren els cacics.

La Diputació de Tarragona, que podria ésser republicana, s'ha constituït, per culpa den Borrell i Alimbau, amb suposada majoria monàrquica. Ha quedat entregada novament per aquest motiu al caciquisme que ha arruïnat a l'Ajuntament; que ha viscut sense suors; que ha fet favors sempre i mai justícia; que ha abandonat tots els serveis; que ha tingut sense sòu els empleats, descuidades les carreteres, sense pa els nens de la Beneficència. Per culpa den Borrell i l'Alimbau, la Diputació de Tarragona ha sigut entregada no als monàrquics, sinó als pitjors; no als que podrien administrar amb tendències polítiques oposades a les nostres, sinó als que sempre, sempre, han administrat malament.

Nosaltres tenim la seguretat de que aquesta constitució de nostra Diputació provincial no prosperarà. Nosaltres tenim la seguretat de que serà anul·lada; de que serà anul·lada per ilegal, per estar constituïda fora de la llei. Però, com la virtut de la llei no basta en un país com el nostre, on la llei es trepitja si no hi ha, en moltes ocasions, una força que la imposi, demanem l'evidència d'aquesta força. Demanem aquesta assamblea, a la qual se us convida a tots els republicans, a tots els que us hagueu sentit ofesos per l'acte realitzat pel senyors Borrell i Alimbau.

Acudiu-hi. Se celebrarà el diumenge pròxim a Tarragona. Acudiu-hi els dels pobles i de la ciutat. Acudiu-hi tots. Amb l'assamblea demostrarem als poders de dalt que no estem disposats a que se'ns prengui un dret que'ns concedeix la llei i ens donen els vots. Amb ella demostrarem als senyors Borrell i

Alimbau que no perteneixen al partit republicà els homes que, com ells, traïcionen, amb dany del país, els compromisos i les virtuts que imposen i que inspiren nostres ideals.

Tarragona, 11 de maig de 1915.

Eduard Calvet, senador; Julià Nougués, diputat a Corts per la circumscripció de Tarragona-Reus-Falset; Jaume Carner, diputat a Corts pel Vendrell; Joan Caballé, diputat a Corts per Gandesa; Marcellí Domingo, diputat a Corts per Tortosa; Antoni Estivill, diputat provincial per Reus; Josep Mestres, Maties Guarro i Artemi Padró, diputats provincials per Valls-Montblanch; Emili Folch, diputat provincial per Tarragona-Vendrell; Marcel Navarro, Alfred Escrivà i Joan Cachot, diputats provincials per Tortosa-Roquetes; Pere Lloret i Magí Isern, diputats provincials per Falset-Gandesa; Manuel Solanes, ex-candidat radical per Falset-Gandesa.

L'assamblea tindrà lloc en el teatre Principal de Tarragona, el diumenge, dia 16, a dos quarts d'onze del matí.

ALL-I-OLI

El provinciano

A Mataró hi havia, per temps enrera—no gaire temps—un minyó adolescent, simpàtic i devot de la poesia. Assajava destrament i prometia; tant, que se n'adonà en Suriñach Senties, plomejador destre. Era de veure com amb tant bona aspra pujava en vies d'esponerositat aquell matoll. Els seus cants, modulats encara amb certa inseguretat, plasqueren i es feren sentir entre'ls rossinyols que galejaven les festes floralesques, hermoses, amb tot i llurs imperfeccions i abusos.

Mes ai!—parodiant la musa popular—que la flaire del llorer primerenc se li'n pujà massa amunt de la cervellera, i en sentí una exagerada freturança i no n'abastà ni una branqueta més. Dissortat! Era de veure com interessava sos esclats tramesos a les lluites poètiques. Quines cartes més tendrívols i sentimentals, però... no hi havia per on agafar ses produccions i... s'enfonsava. Quin desesper, Déu del cel!

Res... una víctima de la precocitat! Se'n baixa a la ciutat comtal i cerca que't cerca camí; truca que't truca per portes; empaïta que l'empaïta coneguts:—Com entrar en una redacció? Sòu? Ca! Res! Un *pase*, quartilles a *granel*, un recó de columna per posar-hi en mostra els fruits de son ingeni. El *pase*, les quartilles, prou... però el recó senyalat per exhibir-se, res... *nones*! Informació crua i vulgar i... prou. Mes, què? No era periodista? Què més?

I sirga que sirga en un diari que naixia tot setmesó; i a copia de tant sirgar, el propietari, que... no hi entén, me li dóna, per santa recomanació, el càrrec de REDACTOR JEFE. ¡Uva! Ja som a Sans. *Adiós*, Mataró! *Adiós*, carrera començada! REDACTOR JEFE! Què s'ha dit!

I ja'l tenim en funcions en el flamant diari, el de las exhibicions. Això d'anar a interviuar a tot Cristo, sempre amb la màquina a la vera, és cosa que vesteix molt. Oh, i ara amb la vinguda den Dato, no s'hi lluí poc el nostre hèroe! Aquella conferència en els salons del govern civil no fou cosa de per riure. I per cert que volent seguir l'imperialisme aristocràtic s'hi està com a càl sogre enfront del president del Concell.

On se'ns llueix de debò és en la secció de *Ecos*. Tot seguit se'ls coneix la procedència. Un dia n'hi havia un que deia textualment:

«Vamos a elogiar la cortina que cubre el

misterio de un nuevo libro. Es blanca y tiene una orla sencilla y un sencillo plafón, en el que triunfa la doliente figura de un amorcillo sin alas. Claras y sencillas letras dicen: «Josep Carner.» «La paraula en el vent.»

«Este libro, tan blanco, tan sencillo, lo hemos dejado en la mesa; queríamos leerlo, pero hemos visto que no teníamos guantes y llevábamos sucias las manos por emborronar cuartillas de periódico.

«Iremos a tomar una ducha, despejaremos la mente del amodorramiento y, lavados y perfumados, desharemos el misterio del blanco libro.»

Què te'n sembla, llegidor? Es hel·lènic pur. Després de la dutxa i del perfum encara li convenia una purga i una lavativa, o un xeringaçó, que diem al Clot.

De cosetes aixís ignocentes, que no fan mal, sinó riure, n'és especialista. El seu fort és tractar tot lo més digne de casa de *provinciano*... Aquest terme se l'encasquetà i no hi ha qui li faci retirar del cap de la ploma. D'aquí li vé el sobrenom de *El Provinciano*. O sinó, fixeuvos amb els títols i subtítols que posà a un semi-article: *Antídoto (!) floralesco. Libros. Mi adiós a la fiesta provinciana*. Això fa prometre qui sab lo què, i pobret, fa unes xabacanes peroracions sobre uns quants llibres que ni ha llegit, i vinga ensumar la retranga an en Carner, però no en fan cas, els de la llur colla. I vinga tirar dardells als Jochs Florals. En això es veu el despit que li causà sa tardana entrada al cos de la poesia, d'on per sos propis pecats se'n veu llençat, i no li toca més remei que fer cròniques i *emborronar* quartilles en un castellà lo més *provinciano* del món. Prou li agradaria el den Marquina, el den Muntaner o el de qualsevol altre de sos companys... però són verdes!

Ah! Una altra mania del nostre *provinciano*: la revisió de valors literaris. Com que no se'n cuidés el temps d'aquesta tasca.

El seu fort és cridar i odiar els Jochs Florals. Però no provén d'oferir-li la secretaria dels de Camprosa, perquè renegaria de ses conviccions i ho acceptaria, com acceptà la *Manteneduria* dels que se celebraren en el *Bosque* el passat estiu, organitzats per una colleta d'aprenents de poeta, fent-hi un discurs kolossal. I no se'n donà poc de pistó! Són aixís, aquesta genteta, que tot ho troben *provinciano*. *Adiós*, tu!

BRUT DEL BORN

FLESTOMIES

De llengües

L'altre jorn em va caure damunt un esperantista.

Quan us cau al damunt un esperantista us fa veure, no la seva estrella verda de cinc puntes, sinó totes les estrelles del cel, amb les corresponents puntes i puntetes.

Exactament lo meteix que quan us trepitgen un ull de poll!

Em va caure damunt un esperantista i, naturalment, es va parlar de llengües, començant per les anti-diluvianes, i de la confusió de llengües entre'ls constructors de la torre de Babel.

Per fi—tal com en la guerra es contesta un atac amb un contra-atac,—vaig repel·lir i acabar l'argumentació del petit Zamenhof amb una argumentació en pro de la refusió dels idiomes tant entusiasta com la seva... però amb una petita variant.

—Si, senyor, si! Masses llengües, masses